

ARQUEBISBAT
TARRAGONA

Connecta't

Delegació Diocesana de Litúrgia

n. 2 | Febrer - març 2021 | liturgia.arqtgn.cat

Espai d'espiritualitat

UNA QUARESMA MOLT INTERIORITZADA

Sant Joan Crisòstom compara l'Església, durant la Quaresma, a un vaixell que pren singladura cap al port de la Pasqua. Una singladura que l'Església farà portant el dolor del món per la pandèmia. Se'ns demana una Quaresma molt intensa, realment un temps fort, de conversió i de pregària. ¿Quina és la meva conversió? ¿Quina és la meva pregària? ¿Quina és la meva penitència?

Posem-nos a l'escola de l'Esperit Sant: cal callar, cal el silenci i deixar que l'Esperit brodi en nosaltres la humanitat nova (Sl 139, 13), la que brolla del baptisme, que retrobarem en la Nit de Pasqua. Hi ha pregàries que encara no hem fet i obres que Déu ha preparat i que encara no hem fet (Ef 2, 10).

La saviesa espiritual de l'Església proposa també el dejuni cristià, que no s'ha d'entendre com a mortificació, sinó com a solidaritat amb el Cos de Crist sofrent (Mt 9, 15). El dejuni és participació en la creu de Crist. Si el món sofreix, la compassió de l'Església flueix en les llàgrimes, en la caritat humil i concreta.

Fem nostra la litúrgia quaresmal, sòbria i austera. Celebrem la Fracció del Pa amb *cor contrit i humiliat*. ¿Què fa l'Església en el temps del dolor universal? Doncs: «Prega i estima». Superem la temptació de creure que Déu ha abandonat el món. Les temptacions de Jesús al desert foren reals per a la seva humanitat. És a Ell que, com diu l'Invitatori de Quaresma, «fou temptat per nosaltres», que hem d'adorar. El Senyor en el temps en què estem «com reclosos» no està inactiu, sembla en nosaltres la gràcia, que haurà de germinar en un temps nou, purificat pel dolor. El Senyor està gestant quelcom gran en nosaltres: «Faré una cosa nova, que ja comença a despuntar. No us n'adoneu? Obriré un camí en el desert, i rierols en l'estepa» (Is 43, 19).

El Sr. Arquebisbe, el dia de sant Fructuós, va predicar que esperar és la virtut més cristiana, i també va dir que, a través del nostre testimoniatge, «manifestem fins on arriba l'amor de Déu». Sense caritat no hi ha res d'autèntic en l'Església. Santa i coratjosa travessa de la Quaresma fins al port de la Pasqua. *Surfegem* pel damunt de les ones i no permetem que cap onada de tristesa o de desànim ens engoleixi.

Rafael Serra Abellà, pvr.

Símbols i signes

LA CENDRA

Amb el Dimecres de Cendra iniciem el camí quaresmal. La imposició de la cendra sobre el cap del creient ens recorda la nostra poca cosa, la nostra feblesa, la nostra inconsistència, el nostre pecat, la nostra caducitat i la nostra petitesa, la qual no ens ha de portar a la por, a la frustració o al desànim, sinó a la confiança en Déu, a agafar-nos a la grandesa de Déu demanant-li la gràcia d'una bona conversió en iniciar el camí cap a la Pasqua, cap a la gran festa de la victòria de Crist. Només agafats a Déu Pare podem créixer en el nostre camí cristià.

La cendra, com a signe litúrgic, expressa el sentit de la conversió, és a dir, de «canviar de vèrtex, de direcció», de girar la nostra mirada cap a Déu, posant el nostre cor no en les «coses de la terra», que són febles, inconsistents i caduques com nosaltres mateixos, sinó en les «coses del cel», en l'Evangelí, en l'amor de Déu, que és tan gran que dura per sempre i tot ho salva.

Les lectures bíbliques del Dimecres de Cendra ens conviden més que a fer, a deixar que Déu faci coses grans en la nostra petitesa. El dejuni, la pregària i la caritat ens permeten aquesta obertura a Déu perquè Ell ens converteixi en homes i dones nous, en homes i dones de la Pasqua.

Àngel Rubio Cuza

Què cantem?

TEMPS DE QUARESMA. CANT D'ENTRADA: SEMPRE QUE M'INVOQUI, L'ESCOLTARÉ (CANTORAL LITÚRGIC BÀSIC)

Sempre que m'invocui l'escoltaré, el salvaré i l'ompliré de glòria, saciaré el seu desig de llarga vida, li mostraré la meva salvació.

1. Tu que vius a recer de l'Altíssim digues al Senyor: sou el meu Déu, en qui confio! / 2. El Senyor donarà ordre als seus àngels de guardar-te en tots els camins. / 3. Alceu vers ell la mirada i sereu radiants i no haureu d'abaixar els ulls, avergonyits. / 4. Déu meu, creeu en mi un cor ben pur, feu renéixer en mi un esperit ferm. / 5. M'ensenyareu el camí que duu a la vida, joia i festa a desdir a la vostra presència. / 6. En Crist tenim la redempció, el perdó dels nostres pecats.

L'antífona està presa del salm 90. És un text clàssic de la litúrgia romana que expressa molt bé l'itinerari de la iniciació cristiana, ja que la Quaresma és el temps per excel·lència de preparació dels catecúmens per a rebre el baptisme, la confirmació i l'eucaristia en la Vetlla Pasqual: Déu està sempre a punt d'atendre la invocació dels seus fills i filles (antífona) que, per la gràcia de l'Esperit, volen convertir-se, volen un cor nou i pur (estrofa 4) que posien Déu la seva confiança (estrofa 1) i els seus ulls (estrofa 3); Déu els guardarà en els perills i temptacions (estrofa 2) en el seu camí de conversió; els glorificarà fent-los fills seus en Jesucrist i donant-los l'Esperit pel baptisme i la confirmació, promentent-los la vida eterna, on gaudiran per sempre de la seva presència (estrofa 5) i on rebran en plenitud la salvació que Crist ha portat al món per la seva Pasqua (estrofa 6).

Maria Cerdà Martí, Meritxell Nin Mercadé

Sants de casa nostra

6 de març, festa de sant OLEGUER

Oleguer Bonestruga (1060-1137) va ser el primer arquebisbe de Tarragona després de la Reconquesta, el 1118, després de més de tres segles de dominació islàmica.

Oleguer provenia d'una família noble i va ser conseller de diversos comtes de Barcelona. La seva vocació es va despertar de ben jove, quan amb deu anys va iniciar els seus estudis a la catedral de Barcelona, seguint la seva carrera eclesiàstica com a monjo agustinian a la Provença, on arribaria a ser abat del monestir de Sant Víctor de Marsella. La seva senzillesa el va portar a rebutjar, en primera instància, el nomenament pel qual el capítol barceloní l'escollia com a bisbe. Finalment, forçat pel papa Pasqual II, va esdevenir bisbe de Barcelona, títol que va conservar quan ja duia el pal·li metropolità de la nostra diòcesi, a partir del 21 de març de 1118. L'arquebisbe Oleguer va tenir molt present, durant el seu episcopat, el significat d'aquest element litúrgic que duia sobre les espatlles, és a dir, la funció de guia i de pastor per a les seves ovelles, el seu poble fidel.

Sovint s'hi fa referència amb el nom del "bisbe de la pau". Com a tal, va conciliar conflictes, va participar en diversos dels concilis de l'Església i va dirigir una de les assemblees de *Pau i Treva de Déu*, òrgan que protegia l'Església i la pagesia davant els abusos de la noblesa.

En les representacions artístiques, se'l presenta amb els elements litúrgics propis d'un arquebisbe: l'anell episcopal, signe d'unió amb el successor de Pere; la mitra, símbol de l'autoritat com a cap de la seva diòcesi; i el bàcul, com a símbol de guia espiritual i pastor del seu poble cristià. Uns elements, doncs, que tenen la funció de recordar el paper que ha de prendre un bisbe.

Set segles després de la seva mort, el papa Climent X va proclamar sant l'arquebisbe Oleguer. Des de llavors, cada 6 de març els seus devots i devotes poden venerar el cos incorrupte del sant a la capella del Sant Crist de Lepant, a la catedral de Barcelona, la ciutat que va veure néixer Oleguer Bonestruga i que el té com a un dels seus patrons. Sant Oleguer, pregueu per nosaltres!

Carles Bardou Ciurana

L'Eucaristia, pas a pas

EL CANT D'ENTRADA

L'Eucaristia té uns ritus inicials amb una finalitat concreta: preparar-nos i fer-nos despertar la gana per als dos plats que ens vol oferir: la Paraula i el Cos i la Sang del Senyor. Aquests ritus inicials comencen amb el cant d'entrada i conclouen amb l'oració col·lecta.

El cant d'entrada posa en marxa la pregària en els llavis de la comunitat cristiana reunida per a l'Eucaristia, perquè cantar junts és pregar junts, és unir els nostres cors en un cant comú que eleva la nostra oració a Déu. La seva lletra (que ha de tenir sempre en compte el temps litúrgic, la festa o l'esdeveniment que es celebra aquell dia) ens prepara per al que anem a celebrar en aquella celebració concreta. Aquest cant acompanya la processó d'entrada de la comunitat a la celebració. Habitualment només entra el celebrant acompanyat dels escolans, però en algunes ocasions, com per la festa de la Presentació del Senyor amb les candeles, el Diumenge de Rams o la Vetlla Pasqual, és realment tota la comunitat que entra, que camina cap a Déu com a poble seu, amb un cant comú que la uneix i la converteix en Església que lloa, prega i camina cap al Senyor.

Diu sant Agustí: És un so que ens fa entendre que el cor dona a llum una cosa que és incapaç d'expressar: Déu és l'inefable, que tu no pots expressar. I si no el pots expressar, i tanmateix no pots estar-te de parlar d'ell, què et queda que no sigui la melodia exultant? El teu cor s'omplirà de goig.

Amb el cant d'entrada, com amb els altres cants de la celebració, podem observar de tot: alguns canten amb el cantoral, d'altres canten de memòria (oblidant que potser no saben totes les estrofes i llavors...), i d'altres no canten.

Cantem, si us plau! A la litúrgia li és indiferent si cantem bé o no tant bé, si tenim veus d'àngels o no en tenim, si som afinats o no tant. A la litúrgia li preocupa la nostra participació a l'Eucaristia, que entenguem que la celebració no és un acte del qui presideix i que el poble observa i escolta passivament com quan va al cine o al teatre. L'Eucaristia és tot el poble de Déu que la celebra, per això cantar i pronunciar amb veu forta i clara les respostes dels diàlegs potser és el mínim que tots hauríem de fer.

Xavier Roig Rovira, pvre.